

Jaromír Novotný: Z hlediska Číny je Evropa malinký poloostrov na asijském kontinentu, který kvůli USA přestává být lukrativním trhem

- CZ24 News | 4. března 2023

Nepřátelství vůči Rusku u nás narůstalo s tím, jak přibývalo třecích ploch mezi Západem a Ruskem. Jednotlivé zlomové okamžiky byly provázeny neustále se rozšiřujícím seznamem ekonomických sankcí, které ovšem na celkovém trendu nic nezměnily. A zatímco Rusku v některých případech sankce v důsledku nejen neuškodily, ale dokonce i pomohly, evropští, a s nimi i čeští producenti ztratili ruský trh jako odbytiště, i jako zdroj levných surovin. Fanfárami ohlašovaný konec závislosti na ruské ropě a plynu v souvislosti s válkou na Ukrajině mlčky přechází skutečnost, že obchodníci nakupují často ruské suroviny dál, jen mnohem draž přes prostředníky. Představitelé naší současné vlády jsou spojeni s někdy až teatrálními gesty proti Putinovu režimu, a náš host, bývalý diplomat Jaromír Novotný, k tomu v předchozím díle uvedl: „Děláme vše pro to, aby se s námi Rusko nebavilo. Přinese nám to chudobu, ekonomickou krizi, protože nebudeme mít kam vyvážet své výrobky.“

Martina: Vzhledem k tomu, jaký jsme v tomto konfliktu zaujali postoj vůči Rusku – sám jste říkal, jak rušíme postupně konzuláty, a Rusové je zase ruší nám: Hrozí nám od Ruska nějaké aktivní nebezpečí? Jak to vnímáte?

Jaromír Novotný: Jako že by k nám přijeli na tancích? To ne. Hrozí nám, nebo už se stalo, že se nám uzavřel ruský trh. Stálo by za to zeptat se českých průmyslových svazů, kolik na této válce tratí, o co všechno přišli. I když myslím, že Češi jsou docela schopný národ, takže se určitě najde nějaká třetí cesta, jak se tam dostat. Protože, když se podíváte na čísla, tak enormně vzrostl vývoz z Česka do Kazachstánu. Proč? Tak se to veze do Kazachstánu, a z Kazachstánu do Ruska.

Martina: Když se ještě podívám na samotný konflikt, tak jak dlouho myslíte, že je Rusko schopno vést válku na Ukrajině? Rok? Dva? Více? Kdy se vyčerpá?

Jaromír Novotný: Tak se podívejte na počet obyvatelstva. Ukrajina měla 42 nebo 40 miliónů obyvatel. Z toho emigrovalo 12 miliónů, takže má 30 miliónů lidí? Z toho hodně mužů uteklo do emigrace, protože nechťejí bojovat. Takže Ukrajina už nemá co mobilizovat. A Rusko má 135 miliónů obyvatel.

Martina: Umíte si představit, že by to Rusko vzdalo?

Jaromír Novotný: Ne. Podívejte, Rusové jsou zvyklí. Přežili Stalina, a nic horšího než systém gulagů, a tak dále, už Rusko nemůže potkat.

Martina: Ukrajina toho také zažila dost. Zažila hladomor, také přežila Stalina – někteří. Umíte si představit, že se vzdá Ukrajina?

Jaromír Novotný: Asi jo, ale bude tam partyzánský odboj. Protože kdo u nás ví, že až do roku 54, 55 v ukrajinských lesích bojovali banderovci? Pořád, až do roku 55. A totéž bylo v Pobaltí, kde se také bojovalo, a poslední se vzdali až někdy v padesátých letech. Navíc na Ukrajině se vzedmula vlna

nacionalismu, která nevím, kdy pomine. Ale faktem je, že Ukrajinci hlasují nohama. Mnohdy se u nás nemluví o tom, kolik Ukrajinců uteklo do Ruska. Mluví se jenom o tom, kolik jich přišlo na Západ, a nikdo neříká, kolik jich šlo do Ruska. A to také o něčem vypovídá. Navíc Ukrajina – také se o tom přestalo mluvit, je nejkorumpovanější země severu. Říká se, že Ukrajina je nejsevernější stát jižní polokoule. Na žebříčku korupce je ze 160 nebo 180 zemí na 122. místě, takže v Evropě s přehledem vede.

Martina: Zatímco ještě na konci minulého roku se o této eventualitě prakticky vůbec nemluvalo, mám na mysli začít diplomatická jednání, tak teď už slyšíme a slýcháme, že Francie by se přikláněla k diplomatickým jednáním. Dokonce i Amerika už naznačila, že by bylo dobré začít vyjednávat. Myslíte, že je to reálné? Je ještě čas na diplomacii? Nebo se už potvrdil bod zlomu, na který upozorňoval Henry Kissinger: Začněte diplomatická jednání, dokud to ještě jde?

Jaromír Novotný: Myslím, že uvidíme po létě, na podzim, jestli půjde zahájit jednání, nebo ne.

Martina: Na základě vyčerpání obou stran?

Jaromír Novotný: Na základě stavu na frontě.

Z hlediska Číny je Evropa malinký poloostrov na asijském kontinentu

Martina: A myslíte, že jsou požadavky obou válčících stran na ukončení války realistické? Protože doposud to bylo tak, že požadavek Ukrajiny je, aby se Rusko stáhlo ze všech ukrajinských území, včetně Krymu. A požadavek Ruska zase zněl, že Rusko přinejmenším zůstane tam, kde je. Dá se s tímto, s těmito požadavky, začít vyjednávat?

Jaromír Novotný: Vyjednávat se může začít až v okamžiku, kdy je jeden z partnerů ve slabší pozici. A pak záleží na tom, kdo je v silnější pozici, aby jednání se vedla tak, aby se nevytvořil další nepřítel na dalších 100 let.

Martina: Řekněte mi: Kdo, a co hraje v pokračování konfliktu rozhodující roli? Můžeme už slyšet názory, že ani tak nezáleží na tom, kolik zbraní dodá Západ do Kyjeva – říkal jste, že už sklady Severoatlantické aliance jsou, co se týká střeliva, poměrně prázdné – ale že hlavně záleží na tom, do jaké míry bude nadále Čína ochotná pomáhat Rusku, a jakým způsobem. Zda potichu, jako doposud, nebo zda svou pomoc třeba ukončí, nebo naopak začne podporovat Rusko naplno. Jak myslíte, že jsou rozdělené a rozvrstvené síly teď? Na kom záleží?

Jaromír Novotný: Tak Rusko je ve vztahu k Číně slabším partnerem, ale Čína tam zatím dodává, nebo nakupuje, odebírá suroviny. Odebírá plyn, ropu, takže Rusko netrpí žádnou mezerou v příjmech, nebo něco takového. Naopak jeho devizové zásoby rostou, a Čína teď poté, co Američané sestřelili čínský balón, naopak zvýšila intenzitu jednání s Ruskem.

Martina: Takže myslíte, že nakonec rozhodující hlas v tom, jak dopadne konflikt na Ukrajině, bude mít Čína?

Jaromír Novotný: Ne, to ne – Rusko. Čínu Ukrajina nezajímá.

Martina: Ale Čínu zajímá Rusko.

Jaromír Novotný: Čínu zajímá Rusko, a Čína si uvědomuje, že Amerika vede hospodářskou válku s Evropskou unií, protože tato válka, ceny surovin, a tak dále, likvidují evropský průmysl, a tak je ničena evropská konkurence Spojených států.

Martina: Ale tím pádem i Čína.

Jaromír Novotný: Samozřejmě.

Martina: Takže Číně vlastně tato válka vyhovuje?

Jaromír Novotný: Ale Číně začíná vadit, že by jí zmizelo odbytiště, protože Evropa nebude mít za co nakupovat. Když se evropský průmysl přestěhuje do Spojených států, tak z Evropy bude co? Nezajímavá oblast. Byl jsem jednou v Číně na generálním štábu a seděl v obrovské kanceláři, kde byla obrovská mapa, a čínský náčelník rozvědek říká: Tak vy jste z Česka? Z Evropy? To je ten malý nezajímavý poloostrov na asijském kontinentu? A teď jsem se podíval na mapu, kde byla Čína uprostřed, a opravdu, když se na to podíváte, tak Evropa je malinký poloostrov na asijském kontinentu. Má pravdu.

Obávám se, aby Čínu nenapadlo, že když je Amerika zaangažovaná v Evropě, a na Ukrajině, obsadit Tchaj-wan

Martina: Jaké myslíte, že Čína podnikne kroky v následujících týdnech, měsících? Podpoří více Rusko? Otevřeně podpoří Rusko? Udrží si jakousi...

Jaromír Novotný: Čína s ním má obchod. A říká se dokonce, že už i Číňané začínají Rusům dodávat zbraně. Takže Čína s nimi drží holport, to ano. Není v zájmu Číny, aby Rusko padlo.

Martina: A co myslíte, že rozhodne, pokud by Čína zvažovala, zda třeba co se týká zbraní, podpoří Rusko zásadně?

Jaromír Novotný: Ne. Obávám jenom toho – a teď budu jako válečný štváč – aby Čínu nenapadlo, že teď Spojené státy jsou příliš zaangažované v Evropě, a na Ukrajině, a nezkusila obsadit Tchaj-wan.

Martina: To vám přijde reálné?

Jaromír Novotný: Faktem je, že kdyby Čína chtěla, tak Tchaj-wan obsadí za týden. A už by to udělala dávno, ale Číňané už nejsou ideologicky zaslepeni, jako byli za Mao Ce-tunga, takže pro Čínu nemá smysl zakroutit krkem slepici, která snáší zlatá vejce, protože všechny čipy, které se vyrábějí, se vyrábějí v tchajwanských továrnách v Číně. Největší investor do Číny je Tchaj-wan, to ví málokdo.

Martina: V tom případě, proč se bojíte, že by to mohla Čína udělat?

Jaromír Novotný: Když převládne nějaká klika lidí, kteří musí ukázat, že to je jedna Čína, že to je jeden stát – dvacet milionů lidí, co to je proti jedné a půl miliardě? Ale Tchaj-wan přesto, že na sebe furt štěkají, je pořád největším investorem v Číně.

Rusko na země NATO nezaútočí. Ale nikdo nevidí do hlav fanatiků na obou stranách. Pokud by NATO udělalo nějaké neuvážené kroky, tak by Rusové asi jako varování odpálili taktickou jadernou nálož nad mořem.

Martina: Pojdme se podívat na nezajímavý poloostrov na asijském kontinentu, jak jste říkal, že vypadáme z pohledu Číny. Pojdme si namodelovat dva možné výsledky, protože mě samozřejmě zajímá, jak by se mohla změnit bezpečnostní situace v Evropě po eventuální porážce Ukrajiny. Běžně se objevují hlasy, že Rusko se nezastaví, pokud by obsadilo Ukrajinu, a že by zaútočilo na země NATO. Máte z toho obavu?

Jaromír Novotný: Ne. Pokud NATO neudělá nějaké neuvážené kroky, tak se to nestane. A myslím, že by ještě před tím bylo NATO varováno tím, že by Rusové, nevím, odpálili taktickou jadernou nálož nad mořem. Ne nad územím Polska, nebo Ukrajiny, ale nad mořem, a řekli by: „Došli jste na hranu, a když půjdete ještě dál, tak zaútočíme na vás.“

Martina: To, že by to bylo nad mořem, je zbožné přání, nebo si myslíte, že by takto vypadala taktika Ruska?

Jaromír Novotný: Takové by mohlo být varování. Buď to bouchne nad Černým mořem, nebo někde nad Atlantikem. Vy jste tady měli pana profesora Staňka, že? Ten hovořil o tom, že u pobřeží Spojených států je zaparkována robotická ponorka, říká se jí Poseidon, která je na jaderný pohon, a má jaderné zbraně. A ta, když bouchne, tak vznikne sto metrů vysoká vlna cunami, a spláchne celé východní pobřeží Spojených států. A ta už tam je zaparkovaná, ale Američané ji nemůžou najít. Je nedetekovatelná. A druhá věc je: Víte, co by stačilo ke zničení Spojených států? Kdyby jedna taktická zbraň dopadla na Yellowstoneý národní park. Ten vybuchne, a Spojené státy přestanou existovat.

Martina: Myslíte si tedy, že se v duchu studené války drží Rusko a Spojené státy dostatečně v kleštích natolik, abychom vlastně mohli být klidní?

Jaromír Novotný: Abychom se mohli akorát tak opotit strachy. Nikdo nevidí do hlavy fanatikům. Protože na obou stranách jsou lidé, fanatici, kteří uvažují o tom, že opravdu zničíme nepřítele jednou pro vždy. Ti se vyskytují ve válkách často.

Martina: Jaromíre Novotný, říkali jsme, že si namodelujeme dva možné výsledky: Tak teď se bavíme o tom, že by se Ukrajina vzdala, nebo by byla obsazena, poražena. Znamenala by porážka Ukrajiny pád prezidenta Zelenského?

Jaromír Novotný: Určitě.

Martina: A jak by se změnila bezpečnostní situace v Evropě po eventuální porážce Ruska?

Jaromír Novotný: Zhoršila by se.

Martina: V jakém smyslu?

Jaromír Novotný: Protože Rusko je jaderná velmoc, nastoupil by rozpad Ruska, a vzniklo by tam, jak někteří říkají, čtyři, nebo pět nezávislých celků, které by mezi sebou válčily, a měly by k dispozici jaderné zbraně.

Martina: Přijdou vám reálné úvahy, které velmi často slýcháme, jako že jsou cílem, kterého chceme dosáhnout, to znamená: Rusko zpacifikovat, demilitarizovat, odzbrojit, rozdělit. Je to reálné?

Jaromír Novotný: Zase se vrátíme k tomu, že my jsme desetimiliónový stát, a minulý rok na podzim byla v Praze konference neruských národů. Zaregistrovala jste to?

Martina: Ano.

Jaromír Novotný: Tak to máme další protiruskou čárku, kterou nám Rusové nezapomenou. A tam se reálně diskutovalo o tom, jaké vzniknou republiky, jak se to rozdělí, a blablabla.

Všichni mají starosti s ekonomikou, a budou asi muset hodit zpátečku,

protože na válku nebudou ekonomicky mít. Ale ruská ekonomika má spoustu surovin a válečný průmysl jede naplno. U nás se to teprve rozjíždí.

Martina: A proč jste si tedy tak jistý, že jsme v bezpečí, co se týká nějaké odvety v podobě taktické střely? Jestli bychom chtěli využívat vojenské letiště v Čáslavi pro F-35, tak hrozí, že by asi z hlediska Ruska bylo potřeba tam udělat nějaký kráter.

Jaromír Novotný: Okamžitě by se stalo cílem. Bylo by na mapách jako cíl.

Martina: A myslíte, že není?

Jaromír Novotný: Když existovala Varšavská smlouva, tak u nás bylo pro případ jaderného útoku 10, 15 cílů.

Martina: Vy se ho zatím nebojíte?

Jaromír Novotný: Zatím si myslím, že všichni mají dost starostí s ekonomikou a že budou muset hodit zpátečku, protože se ukazuje, že na tuto válku nebudou mít ekonomicky. Kdežto ruská ekonomika má hafo surovin, válečný průmysl v Rusku jede na plné pecky. U nás se to teprve rozjíždí. A všimněte si, že zbrojovky jedou na plné pecky, a Zelení jsou zticha. Co říkají tomu, jak se ničí planeta, ovzduší? Nikdo proti tomu neprotestuje. Zelení v německé vládě jsou naopak největší váleční štváči. V ulicích protestují proti autům se spalovacím motorem, ale že se zbrojí, a válčí, to nikomu nevadí. Vidíte, jaká je to všechno faleš?

Martina: Co tuto faleš způsobilo? Je to hloupost? Ideologie?

Jaromír Novotný: Mně to připadá, že někteří tito lidé jsou jako svazáci z padesátých let.

Martina: Kteří lidé?

Jaromír Novotný: Zelení.

Martina: Jenom oni?

Jaromír Novotný: Zelení jsou viditelný ostrov.

V systémech jako je ruský, když vůdce prohraje, je potrestán

Martina: Vraťme se na frontu. Modelovali jsme, že by Rusko prohrálo. Znamenalo by to jistý pád Vladimira Putina?

Jaromír Novotný: V takových systémech je vůdce, když prohraje, potrestán.

Martina: Kdy myslíte, že by mohl přijít po Vladimirovi Putinovi? Dá se to odhadnout? Myslíte, že je reálné, že by pak Rusko dosadilo nějakého liberálního demokrata, který by otočil ruským kormidlem úplně jinam, nebo by to mohlo přinést přesný opak? Hovořil jste o několika skupinách, které by mezi sebou začaly bojovat. Nebo je to moc?

Jaromír Novotný: Martino, já nemám křišťálovou kouli. A vůbec nejsem přesvědčen, že Rusko prohraje, protože s podporou Číny je neporazitelné. Tento tandem, který si Američani proti sobě vytvořili, je neporazitelný. Takže odmítám spekulovat o tom, že Rusko prohraje a že se rozdělí.

Martina: Dobře, pojďme spekulovat o něčem jiném: Nikoliv o prohře Ruska, ale o tom, že by třeba

padla vláda Vladimira Putina. Umíte si toto představit?

Jaromír Novotný: No, je to možné, že by mohla padnout. Ale zatím nevidím důvod. Putin má 80 % podporu obyvatelstva.

Martina: Já se ptám...

Jaromír Novotný: Je také zvláštní, že Rusové se za ním soustředí, soustředili se za vůdcem, protože žijí v tom, že svět jim zase ubližuje, že je všichni chtějí zničit. A Američané to dokonce říkají, že jejich cílem je zničit Rusko. V tisku se objevuje, že to je zástupná válka Spojených států a NATO proti Rusku rukama Ukrajinců a že to financují. No, financují... Nulandová řekla, že Majdan je stál pět miliard dolarů, aby změnili vládu na Ukrajině. Přiznala to. Přiznala, že tam jsou biologické laboratoře a že je museli odvést, protože Rusové jich pár obsadili, takže už to taky dali do Rady bezpečnosti.

Martina: Jak si vysvětlujete, že evropské země tyto výsledky a zprávy, někdy jen zvěsti, někdy informace, vůbec nevzrušují, a vůbec je nezačleňují do svých kalkulací a přemýšlení o bezpečnostní situaci v Evropě, spojené třeba s postojem vůči Rusku?

Jaromír Novotný: Myslím, že Francie se chová velice zodpovědně, i Španělsko a Itálie. Ale my tady, na východě, postkomunistické země, s výjimkou Maďarska, jsme se zbláznily. Prostě chceme být američtější než Američané.

Martina: Ještě se vrátím k osobnosti Vladimira Putina, protože se velmi často setkáváme s názory z nejvyšších míst, že za vším stojí Vladimir Putin, jeho osobnost. Když ministr Rakušan nechal vytvořit street art o Putinovi ve vaku na mrtvoly, tak to o něčem vypovídá: Zlikvidujeme Putina a všechno bude v pořádku. Myslíte, že je to takto jednoduché?

Jaromír Novotný: Není. Myslím, že nerozhoduje sám, že rozhoduje úzká skupina lidí v Kremlu. Ale že to je jen on sám, jako Stalin? Všichni se Stalina báli, poslouchali, co řekl. Takže tak to není.

Putin byl původně prozápadní, chtěl jednat. Ale podvedli ho jako Gorbačova. Zlomem jeho vztahu k Západu byl Majdan na Ukrajině roku 2014.

Martina: Velmi mě zaujal výrok ruského opozičního novináře Romana Anina, který řekl, že kdyby už Vladimir Putin nebyl prezidentem, a to z jakéhokoli důvodu, tak že by o toto místo začali usilovat oligarchové a šéfové soukromých armád, a že jedním z hlavních kandidátů je lídr Wagnerovy skupiny Jevgenij Prigožin. A ještě doslova říká: „Pak si Západ bude muset klást otázky ohledně toho, že největší počet atomových zbraní je v rukou totálního blázna.“

Jaromír Novotný: Prigožin utrpěl obrovské ztráty, banderovci utrpěli obrovské ztráty. Říkalo se, že jich na Ukrajině bylo padesát tisíc, a třicet tisíc z nich už padlo. Zase, nikdo to nemůže potvrdit, ale na Západě se o tom mluví. Takže ztrácí vliv, protože mu mizí armáda jako sníh. Nemyslím, že je Rusko v takové situaci. Jsou tam struktury, které by mohly vládnout. Podívejte, Medvěděv byl jednu dobu také prezident, Putin byl něco jiného, a nic se nezměnilo. Tam je systém. Nevím, jestli tam mají vypracovaný systém, co by se stalo, kdyby Putin umřel. Nevím, jestli tam mají stanovenou postupku, hierarchii, co se bude dělat. V Sovětském svazu to bylo politbyro. Tady nevím, co to je, jestli to je vláda.

Martina: Ale Západ asi rozhodně nemůže mít jistotu, že by po Vladimirovi Putinovi nutně nastoupil někdo prozápadní, liberální, mírově orientovaný.

Jaromír Novotný: Už měli prozápadního Putina, ale podvedli ho tak, jako Gorbačova.

Martina: Myslím si, že po Jelcinovi se rozhodně Putin nedá považovat za prozápadního.

Jaromír Novotný: Putin byl ochoten, ale neustále viděl, že je stále tlačěn. A pak Ukrajina. Myslím, že zlomem jeho vztahu k Západu byl u Putina Majdan roku 2014. Před tím byl ochoten se Západem debatovat, mluvit, spolupracovat. Vždyť se dohodli i na zásahu v Sýrii, kde proti Islámskému státu byli společně. Nebo tam ještě pořád jsou ruští i američtí vojáci. Jsou v Sýrii pořád spolu. Byl ochoten spolupracovat, ale po Majdanu myslím, řekl, že dost.

Martina: Když jste vzpomenul tyto zásahy v zahraničí, tak je potřeba podívat se, jak vypadají země, kde Západ v posledních letech, desetiletích zasahoval. V Afghánistánu po dvaceti letech opět vládne Tálibán, zavádí staré pořádky, a je jen mnohem vyzbrojenější, organizovanější, vycvičenější. A také má, pokud se podívám na islámské země, větší respekt. O Iráku se zase říká, že tamní vláda v současné době bez souhlasu Íránu nenakoupí ani kancelářský papír. A Írán byl vždycky nejvíce nepřítel Spojených států.

Jaromír Novotný: Vždycky ne. Za šáha ne.

Martina: Ano, za šáha Páhavi ne. Ale poté, co nastoupil ajatolláh Chomejní. Ale pokud je toto skutečně tak, mohl by to být velký strategický problém. O poměrně drsné situaci v Libyi asi nemá v tuto chvíli ani začínat. Nemohlo by to mít podobný scénář i v případě eventuální porážky Ruska? Nemohla by se z toho vyvinout naprosto nepřehledná katastrofa? Víím, že nechcete o porážce Ruska spekulovat, ale slyšíme to stále kolem sebe. Stále to slyšíme kolem sebe dokonce jako jeden z možných a nutných cílů.

Jaromír Novotný: To je zbožné přání.

Martina: Tak proto si tuto otázku nemůžu odpustit.

Jaromír Novotný: To je zbožné přání, aby Rusko bylo poraženo. Ale podívejte se na mapu.

Martina: Je takové větší.

Jaromír Novotný: Je větší, a nikdo není schopen ho obsadit. Nikdo. Zkuste obsadit Rusko. Nebudou vám stačit vojska.

Martina: Tak proč se o tom stále tak spekuluje? Tak asi jsou prostředky, nejmodernější technika, nejmodernější balistické střely, drony.

Jaromír Novotný: No, tak Rusko odpálí Poseidon, a Spojené státy přestanou existovat. A to oni vědí.

Martina: Řekněte mi, proč jsme zase zašli takto na hranu?

Jaromír Novotný: Protože zřejmě máme ve vedení jednotlivých států nějaké špatné lidi. V Americe se mluví o Deep State, to je skupina lidí, která kontroluje Spojené státy, a podívejte se, jak Spojené státy ekonomicky vypadají.

AUTOR: Jaromír Novotný

ZDROJ: Rádio Universum